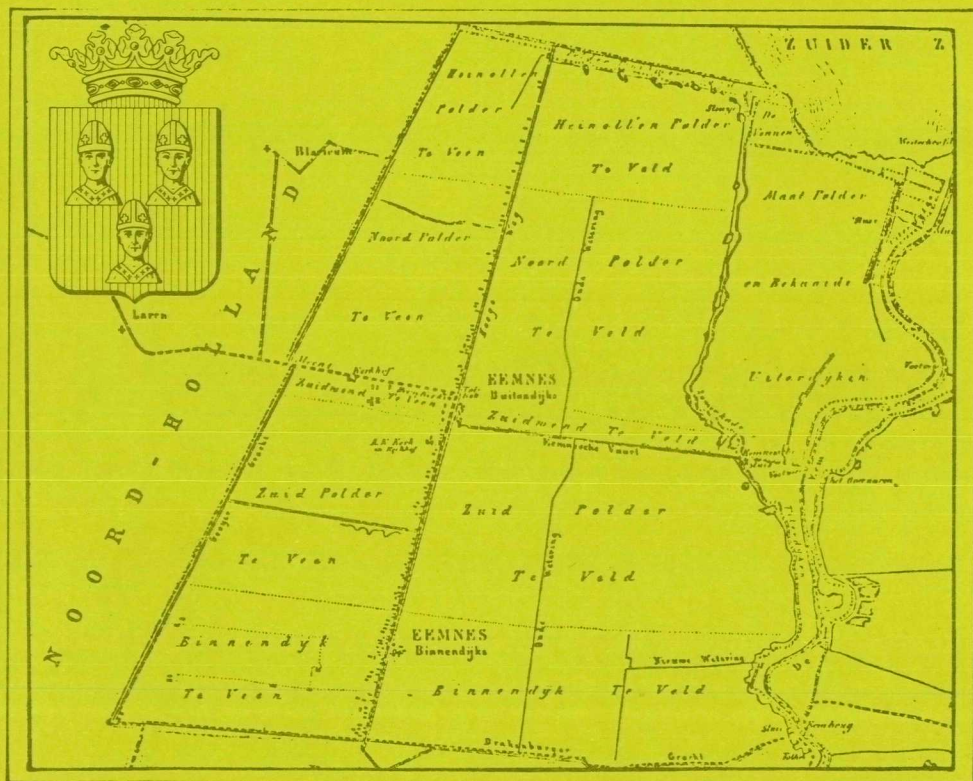

Historische Kring Eemnes

1903-4.

1903
JAARG 5
no 4

Historische Kring Eemnes

december 1983 jaargang 5 - no.4

Verschijnt vier maal per jaar

Bestuur:

Voorzitter	A.M. Veth, Raadhuislaan 51
Vice-voorz.	J.V.M. Out, Raadhuislaan 87
Sekretaris	G. van Wijk-Blom, Raadhuislaan 39
Penningmeester	C. Jungerling, Ploeglaan 12
Lid	M.Achthoven-Hermeler, Faz.hof 12

Kontributie HKE F. 15,-- per jaar
Rabo Eemnes
rek. nr. 31.59.11.425
Girorek.nr. 2080362

Redaktie: H. Grootveld, B. van Raay

Inhoud:	Van het bestuur	98
	Aktiviteiten	98
	'Tot educatie van de jeugt'	99
	De brand(1 en 2)	108
	Rectificatie	109
	Werkgroepen	
	-Familie Ruizendaal in Eemnes	110
	-Eemnesser mutsen(3)	118
	-Huize Streefoord te Eemnes	122
	-Bakkerij Heek	128
	Ledenlijst	131
	Van de redaktie	132

Doel van de vereniging is bevordering van de kennis van-en de belangstelling voor de geschiedenis in algemene zin en de geschiedenis van Eemnes, met aansluitend gebied, in het bijzonder.

VAN HET BESTUUR.

In deze aflevering van HKE vindt U een beknopte Ruizendaal-stamboom. Daarmee is echter het laatste woord over deze naam nog niet gesproken. Het plan is komend jaar een avond te houden, gewijd aan het slot Ruysdael, dat ooit in Blaricum, op de grens met Eemnes en Huizen heeft gestaan. Intussen blijven we naarstig zoeken naar de herkomst van de eerste Ruizendaal in Eemnes. Als deze een afstammeling is van Dirk Heymansz Ruysch, die omstreeks 1488 het slot liet bouwen, dan is de zaak rond.

1984 staat alweer voor de deur. We beginnen dit jaar met de inmiddels bekende dia-avonden, waar bij deze keer de Kerkstraat uitgebreid aan bod komt. Noteert U maar vast; 9 en 23 februari is het zover!

Met deze avonden wordt ons eerste lustrum-jaar geopend. Begonnen met 22 belangstellenden tijdens de oprichtingsavond op 26 februari 1979, telt de Historische Kring Eemnes op dit moment 219 leden! Wie zou niet in het bestuur willen zitten van zo'n groeiende en bloeiende vereniging?

Die mogelijkheid is er, want op de komende jaarvergadering, te houden op 22 maart, komt er een plaatsje vrij in het bestuur. Wie hiervoor interesse heeft, kan zich opgeven bij het sekretariaat. Tot slot wensen wij U prettige feestdagen en een voorspoedig 1984 toe.

Namens het bestuur,
Bertie van Wijk-Blom.

AKTIVITEITEN

- 9 febr. Dia-avond Kerkstraat in het Herv. Centrum
aanvang 20.00 uur;
- 23 febr. idem;
- 22 mrt. Jaarvergadering in het Herv. Centrum,
aanvang 20.00 uur.
Na de pauze volgt een lezing over
oud-papier verwerking door

Het onderwijs in de beide Eemnessen heeft een lange gang gekend voordat het in de vorm kwam zoals wij het nu kennen'

In drie uitgaven wordt deze vorming toegelicht. In de beide voorgaande bladen de eerste en tweede aflevering.

Het laatste deel dat gaat over de betaling van degenen die het onderwijs gaven, in deze uitgave.

TOT EDUCATIE VAN DE JEUGT (3)

De salariëring van de koster/schoolmeester

Uit de rekeningen van de Hervormde Gemeente van Eemnes-Buiten en de notulen van de gerechten van Buitendijk en Binnendijk kunnen we enig inzicht verkrijgen in de hoogte van het salaris en de opbouw van de diverse onderdelen daarvan.

Allereerst ontving de man voor het geven van onderwijs een bepaalde jaarwedde. In Buitendijk werd dit per kwartaal aan hem uitbetaald door een kerkmeester. Dit bedrag werd nog enigszins verhoogd met een deel van de geheven schoolgelden en een som geld, dat door de diaconie of een weldoener werd gegeven voor onderwijs aan armlastige kinderen. Dit laatste kwam echter slechts in bepaalde perioden voor en vaak waren deze kinderen van goed onderwijs verstoken.

Bij dit inkomen moeten we zeker niet vergeten het recht op een vrije woning en de vrijstelling van het betalen van personele dorpslasten. Ook als koster werden bepaalde vergoedingen ontvangen, maar het assisteren tijdens de diensten als voorlezer/voorzanger en het bijhouden van de copieboeken (dopen, trouwen, lidmaten, begraven) waren aanvankelijk in het schoolmeesterssalaris inbegrepen, of misschien kunnen we dit beter omdraaien: de koster moest als tweede taak de kinderen onderrichten.

Aparte betalingen waren er vaak voor: het begraven van de doden (inclusief het 'overluiden', het ophogen van ingezakte graven e.d.), het schoonhouden van de kerk en het schuren van het koperwerk, het verhuuren van stoven en kerkstoelen en na de Franse tijd het opwinden van het torenuurwerk.

Ook voor de gerechtelijke autoriteiten was de man werkzaam: het doen van konvocaties en het aanplakken van biljetten werden door hem verzorgd. Hoeveel verdiende de man nu aan dit alles? In de archieven vinden we geen reeks van doorlopende afrekeningen, maar incidenteel vinden we een aantal bedragen, waardoor we toch een overzicht hiervan kunnen krijgen.

Omstreeks 1568 ontving de koster van Binnendijk, die door de bureu werd aangesteld, uit de opbrengst van de Zuidwend (de afgegraven waterkering) f. 25,-- per jaar en 1 stuiver per maand van ieder schoolkind. Op bepaalde tijden mocht hij bovendien een 'ommeganck' doen, wij zouden dit tegenwoordig een collecte noemen. Er was hier geen zogenaamd kosteriegoed. Aldus de gegevens uit een kerkvisitatie-rapport. Ook in Buitendijk bestond geen kosteriegoed. Daar ontving de koster- zo meldt eenzelfde rapport uit 1593- één stuiver uit elk huis (dat zal wel per maand zijn geweest: er waren $\pm$ 100 huizen, dat leverde dan op f. 5,-- per maand oftewel f. 60,-- per jaar).

Rond 1725 ontving de schoolmeester van Buitendijk f. 115,-- per jaar met daarbij nog een klein bedrag hoofdzakelijk voor zijn uitgaven betreffende het schoonhouden van de kerk. (Ter vergelijking: de schoolmeesters van Bussum, Hilversum en Naarden ontvingen in die tijd respectievelijk f. 48,-- + f. 30,-- aan turf, f. 140,-- en f. 280,-- per jaar). Schoolgeld en andere kosterinkomsten zijn hierbij niet opgeteld. In 1748 werd het jaartractement verhoogd tot f. 117,--, dit echter inclusief schoonmaakkosten, en in 1764 tot f. 120,--. Dit is zo tot het eind van de eeuw gebleven.

Als in 1818 de schout van Eemnes moet opgeven hoeveel de schoolmeester in 1793 verdiende, noemt hij echter f. 125,--. Nog vreemder zijn de opgaven uit de Franse tijd: f. 200,-- in 1797 en f. 144,-- in 1812. Deze verschillen kunnen vermoedelijk verklaard worden door het al dan niet meerekenen van andere inkomsten en betaling van diaconiegelden voor armlastige kinderen. Toch blijft deze materie onduidelijk als we in het jaar 1796 zien, dat meester Van Maanen f. 145,-- ontvangt, bestaande uit f. 120,-- tractement en f. 25,-- voor de diaconie-armen, terwijl het jaar daarop

f. 200,- betaald wordt.

Een ding is duidelijk. Na de Franse tijd, als de gemeente en niet langer de kerk de schoolmeester zijn tractement gaat uitbetalen, bedraagt dit weer f. 125,- per jaar.

Wat de inkomsten als doodgraver betreft, zijn we in de gelukkige omstandigheid, dat van beude Eemnesser kerken de tarieflijsten van het begraven bewaard zijn gebleven (26).

De tarieven van Binnendijk lopen in 1705 van f. 1,15 tot f. 1,75, afhankelijk van de diepte van bijzetting en het aantal te verplaatsen kisten, dat à 6 stuiver per kist daar nog bij komt.

De tarieven van Buitendijk uit 1742 zijn een fractie lager en variëren f. 1,05 tot f. 1,20. De koster inde per begravenis ook kerkrechten voor het openen der graven, het verhuur van de kerkgraven en het overluiden der doden. Vaak droeg hij dit direkt af, in andere jaren wordt dit bij de uitbetaling van het salaris verrekend. Deze kerkrechten bedroegen in Buitendijk zo'n 20 à 30 gulden per jaar. In het midden van de 19e eeuw is er in de salariëring langzamerhand het een en ander aan het veranderen, maar het Binnendijkse schoolmeesterssalaris toont de meeste bovengenoemde onderdelen. Deze opgave is van 1858. De schoolmeesters verdienen:

Binnendijk

<i>schoolgelden</i>	<i>479,05</i>
<i>winst schoolbehoeften</i>	<i>63,15</i>
	<i>542,20</i>
<i>koster (benoemd 1834)</i>	<i>100,00</i>
<i>voorzanger ' 1831)</i>	<i>30,00</i>
<i>correspondent (1851)</i>	
<i>van het begravenisfonds</i>	<i>150,00</i>
<i>aanspreker (sinds 1831)</i>	<i>25,00</i>
<i>klokopwinder (sinds 1831)</i>	<i>13,50</i>
	<i>860,70</i>

Buitendijk

<i>schoolgelden</i>	341,25
<i>winst schoolbehoeften</i>	69,00
	410,25
<i>voorzanger (sinds 1858)</i>	<u>100,00</u>
	510,25

Bij Koninklijk Besluit van 23 augustus 1860 (no,49) werd het salaris van het hoofd van Buitendijk bepaald op f. 560,-- + 5% van het schoolgeld, dat van Binnen-dijk op f. 752,-- + 5% van het schoolgeld. Beide hoofden hadden tevens recht op vrij wonen en een jaarlijkse gratificatie, dat afhing van het aantal leerlingen de onderwijsresultaten en betoonde dienstijver. De geldelijke beloning voor een hulponderwijzer moest f. 300,-- en voor een kwekeling f. 30,-- bedragen.

In 1868 werd ook het salaris van het hoofd van Eemnes-Buiten naar f. 750,-- opgetrokken; in 1873 werd dit voor beide hoofden f. 800,--.

Het schoolgeld bedroeg krachtens een regeling uit 1860 voor het eerste kind f. 0,48, voor het tweede kind f. 0,36, voor het derde f. 0,32 en voor verdere kinderen f. 0,24 per maand. Dit geld werd alleen van gegoede ouders geheven. In Eemnes-Binnen betaalde de diaconie van de Hervormde kerk tot 1862 voor enkele kinderen van behoeftigen die op het schooltje aldaar zaten en die kerkelijk onder hun kerk, maar die gemeentelijk onder Baarn hoorden. Zij stopten er echter mee, omdat zo staat er in de notulen 'volgens de wet de school open staat voor alle bedeelden'. Kort daarna werd er tussen de gemeente Eemnes en de gemeente Baarn een regeling getroffen voor schoolgeld voor deze kinderen. Sinds 1866 betaalde Baarn f. 75,-- per jaar. Dat het aantal 'gegoede' ouders niet erg groot was, leren ons de cijfers uit 1876. In Binnendijk werd door 13% van de 95 leerlingen en in Buitendijk door 31% van de 85 leerlingen schoolgeld betaald! De 5%-regeling leverde derhalve de meester een (gemiddeld) bedrag van een tot twee rijksdaalders per jaar op!(27) In 1900 werden de salarissen van de onderwijsgegenden op de openbare school opnieuw vastgesteld. Per jaar bedroeg dit:

aantal dienstjaren	hoofd	hulponderwijzer
minder dan 5	800,--	500,--
5 tot 10	850,--	550,--
10 tot 15	900,--	600,--
15 tot 20	950,--	650,--
20 of meer	1000,--	700,--

Het hoofd had vrij wonen en een tuin. De hulponderwijzer kreeg een huursubsidie van f. 50,--. Als hij zijn diploma voor hoofdonderwijzer bezat, kreeg hij f. 100,-- per jaar meer. Als een leerkracht tevens 's avonds herhalingsonderwijs gaf, kreeg hij daar f. 0,60 per uur voor betaald.

Tenslotte nog enige leuke gegevens: toen in 1859 G. van Merkesteyn 25 jaar als schoolhoofd in dienst van de gemeente was, ontving hij een gratificatie van f. 25,--. In 1864 was C. Koning 40 jaar onderwijzer. Hij kreeg een gemakkelijke stoel als geschenk. In 1893 was P.G. Staal hier 25 jaar schoolhoofd; de raad machtigde B & W een passende geschenk te kopen, waarvoor f. 50,-- à f. 60,-- uitgegeven mocht worden. Welke dit passende geschenk werd, weet ik niet, maar enige jaren eerder vierde de gemeentesecretaris ook zijn zilveren jubileum en hij ontving een canapé met 6 stoelen!

Het peil van het onderwijs.

Algemeen is bekend, dat in de 17e en 18e eeuw het onderwijs in de dorpsscholen op een niet zo hoog peil stond. Als de koster/schoolleester maar kon lezen en schrijven en wat rekenkunde machtig was, dan vond de Kerkeraad hem al geschikt om de jeugd te onderwijzen. Over pedagogische capaciteiten werd nauwelijk gesproken; alleen een goede orde houden in de overvolle klaslokalen was belangrijk. Dat kon pas blijken in de praktijk; misschien dat er een enkele informatie in de woonplaats van de aspirant-koster werd ingewonnen.

Belangrijk voor de kerkmeesters was een ijverige koster, die een welluidende stem had om zijn voorlezers- of voorzangerstaak goed te kunnen verrichten en natuurlijk moest hij van het vormde huize zijn met een onbesproken gedrag!

De proeven van bekwaamheid bij de sollicitatie werden

meestal in de kerk getoond. In Eemnes-Buiten kwam ik tegen, dat na de voorleesproef in de kerk (de schrijfkunst zal wel in de sollicitatiebrief zijn vertoond), de secretaris de 'cijfersconst' moest beproeven (28). Werd de schoolmeester dan benoemd, dan verrichtte hij zijn werk onder niet al te ideale omstandigheden: een kleine ruimte met weinig leermiddelen en heel veel kinderen, die onregelmatig de school bezochten. Veel boerenkinderen gingen vaak alleen in de wintermaanden naar school. Het verzuim op het platteland was soms zo groot, dat de Synode in 1652 nadrukkelijk moest bepalen, dat 'alle schoolmeesters soo wel des somers als des winters alwaar het maar over seer weynige kinderen schoolhouden.' Over de weeskinderen, die vanuit de armenzorg bij pleeggezinnen werden geplaatst, werd in de 17e en 18e eeuw bepaald, hoe lang zij per jaar naar school dienden te gaan. Twee of drie maanden was heel gewoon (29). Als de kinderen maar konden lezen (vooral uit de bijbel en diverse stichtelijke boeken) en schrijven, dan was dat voor de armmeesters al meer dan voldoende. De rekenkunde was een extra, dat pas onderricht werd als lezen en schrijven onder de knie waren.

Al in de Franse tijd, en vooral ook in de eerste helft van de 19e eeuw kwam er o.a. door bemoeienissen van Koning Willem I een beweging op gang om het onderwijs te verbeteren. Er werden schoolopzieners en inspecteurs aangesteld. Eerstgenoemden kregen de taak om hun invloed aan te wenden om het onderwijspijs te verhogen.

In een briefwisseling tussen een schoolopziener en de schout van Eemnes uit 1824 lezen we: 'Te Eemnes (Binnendijk) is de onderwijzer, ofschoon welwillend te oud om veel tot een verbeterd onderwijs bij te dragen' (30). Een aansporing om zorg te dragen voor de aanstelling van een hulponderwijzer werd pas vele jaren later ten uitvoer gebracht!

Ok uit verslagen van inspecteur Wijnbeek, die in een aantal jaren het hele land afreisde en honderden scholen bezocht, komen wij het een en ander over beide Eemnesser scholen te weten. In 1836 rapporteert hij: 'Eemnes-binnen; in een zeer goed lokaal werden hier, door G. van Markenstein een 120-tal kinderen onderwezen. De leestoon was eenzelvig, schrijven en rekenen matig. Onder genoemd getal bevonden zich een 40-tal armenkinderen die op kosten van den sedert over-

leden heer Huidekoper van Maarsseveen het onderwijs ontvingen.' Deze weldoener woonde op het kasteeltje Groeneveld, dat kerkelijk onder Binnendijk valt; hij was directeur van de Nederlandse Bank. In de Binnendijkse kerk zijn nog vele schenkingen van deze familie aanwezig.

Ook in de andere school van Buitendijk was de inspecteur. Hij schrijft; 'Eemnes-buiten; hier was het lokaal ook goed en het onderwijs van A. de Koning beter dan te Eemnes-binnen. Dit geldt vooral den leestoon. Het getal leerlingen bedroeg wel 150, doch on-

doch ongelukkiglijk werd hier niet voorzien in het onderwijs der armenkinderen. Niemand trok zich die ongelukkigen aan en de gemeente is te arm om in hun onderwijs te voorzien.'

In de rest van het verslag lezen we, dat de schoolopziener van het 1e en 8e schooldistrict van Noordholland, Josué Teissedre l'Ange, die predikant van de Waalse kerk te Haarlem was, in de zomermaanden in Eemnes verbleef. Doch dit zal wel van weinig invloed zijn geweest op de plaatselijke onderwijssituatie.(31) Zes jaar later heeft de inspecteur opnieuw Eemnes bezocht. Nu schrijft hij:

'Eemnes-binnen; de weduwe Huidekoper zorgt hier voortdurend voor het onderwijs der kinderen van behoeftigen. Doch over het onderwijs van G. van Markestein was ik niet meer tevreden dan tevoren.' En iets verder staat: 'Onder Baarn, niet ver van Eemnes-binnen heeft Mevrouw Huidekoper op eigen kosten eene bewaarschool voor kinderen van behoeftigen opgericht in een fraai, daartoe ingerigt gebouw, met een leer- en speelzaal, een speelplaats, en voorzien van de noodige schoolmeubelen. Niets ontbreekt er van hetgeen in eene bewaarschool nodig geagt wordt. De hoofdonderwijzeres Heijtema, tevoren in eene bewaarschool te Amsterdam, is zeer geschikt voor hare betrekking en volijverig. Misschien wat al te druk. De kinderen, die 's middags overblijven krijgen een brotje en water en melk. Er zijn ruim 80 kinderen. Van de Bijbelsche geschiedenis wordt werk gemaakt, doch niet met overdrijving.'(32)

Pluim meldt in zijn 'Geschiedenis van Baarn', dat deze bewaarschool in de villa 'Buitenzorg' was ondergebracht. Dit huis is thans het hoofdkantoor

van de Nederlandse Padvindergilde. Gezien de ligging van deze school en de bemoeienissen van mevr. Huidekoper met Binnendijk ligt het voor de hand, dat er hier ook Eemnesser kinderen op school zijn geweest.

Een volgende rapportage over de toestand van het onderwijs vinden we in het gemeentearchief van Eemnes. In 1876 heeft de plaatselijke schoolcommissie (in feite hiet het college van B & W) de toestand van het plaatselijke lager onderwijs als volgt vastgelegd:

*een ongunstige omstandigheid hier is, dat de kinderen vaak te jong en zonder enige ontwikkeling de scholen bezoeken en dat nog heel onregelmatig bovendien en al gauw worden zij er weer afgehaald om thuis te helpen.

*de school van Buitendijk is beter dan die van Binnendijk, speciaal wat betreft de vakken schrijven, aardrijkskunde en geschiedenis.

*tekenen, Nederlands, kennis der natuur en zingen worden slechts in die mate gegeven 'als de vatbaarheid der kinderen toelaat'; in de korte schoolperiode worden vooral lezen, schrijven en rekenen onderwezen. (33)

Als je dit zo leest, vraag je je wel af, wat er sinds een eeuw eerder in het onderwijs in Eemnes veranderd was?

Toch was dit geen kwestie van onwil bij de onderwijsgeevenden: het hoofd van Eemnes-Buiten, P.G. Staal, hield bijvoorbeeld in de winter 1875/1876 avondschool, die voor iedereen gratis toegankelijk was. En ook kon de gemeente, ondanks het feit dat het grote aantal kinderen in de schooltjes de aanstelling van een kwekeling verplicht stelde, geen enkel geschikt persoon naar hier krijgen.

Ook vanuit de onderwijsinspectie werd goed onderwijs gestimuleerd: in 1869 werd aangeraden om een schoolbibliotheek te gaan beginnen (het volgend jaar werd hier reeds 'vrij voldoende' gebruik van gemaakt), in 1879 werd weer aangedrongen op het aanstellen van hulponderwijzers, in 1888 werd geadviseerd door schoolfeesten het schoolbezoek te stimuleren en tevens werd goedgevonden, dat er een handwerkjuffrouw werd aangesteld.

Het eind van de 19e eeuw was het plaatselijk onder-

wijs al flink verbeterd. Als men de leerplannen van de scholen bekijkt, dan ziet het leerprogram en de daarbij gebruikte methodes er veelbelovend uit. En waarschijnlijk zal ook de 'concurrentie' van een nieuwe R.K. en P.C. school daartoe zeer hebben bijgedragen.

Ten Slotte

Bovenstaand verhaal is nog verre van volledig. Met behulp van een aantal gegevens is gepoogd het dorpsonderwijs, later het 'openbaar' onderwijs door de loop der eeuwen te schetsen.

Mag ik besluiten met mijn bewondering uit te spreken voor die harde zwoegers, die met tientallen kinderen in hun klas en weinig leermiddelen, het toch voor elkaar brachten de kinderen een en ander mee te geven voor hun later leven!

Jan Out.

Noten:

- 26) G.A. Eemnes, Notulenboek nr 1 (dl 2), blz. 341 e.v.; notulenboek nr 32 (dl 1), blz 83.
- 27) G.A. Eemnes, 19e eeuws archief: 'uitgaande stukken' 1874 (Beredeneerd Verslag avn den toestand van het Lageronderwijs in de gemeente... blz.11).
- 28) A N.-H. Kerk Eemnes-Buiten, Doop-, trouw-en kerkeradsboek 1703, 10 dec. 1713.
- 29) G.A. Eemnes, armenboek nr 30 (1637-1769).
- 30) G.A. Eemnes, 19e eeuws archief, 'Ingekomen stukken' 1824.
- 31) Verslagen Wijnbeek, Jaarboek Oud-Utrecht 1964, blz 77-78; Zuid-Hollandse Studieën deel XI (1965), blz 77.
- 32) Jaarboek Oud-Utrecht 1964, blz. 101 en 103.
- 33) zie noot 27, blz 1 en 2.

DE BRAND IN DE KERK VAN EEMNES BINNEN (1)

Omdat wij vlak tegenover de kerk woonden waren we als een van de eersten bij de brand aanwezig. De brand was ontstaan in de herberg en is later overgeslagen naar de kerk. Voordat er ook maar iets aan te doen was sloegen de vlammen aan alle kanten uit het gebouw.

Ik heb toen samen met mijn vader, die toen kerkmeester was, nog net op tijd de kluis in de kerk kunnen openen en de boeken in veiligheid kunnen brengen. Toen we later na de brand nog eens bij de kluis zijn gaan kijken zagen we dat deze rood-gloeiend was geworden. Het is wel een goede kluis geweest, want twee oude kranten die in de kluis lagen waren nog volledig in tact. Ook hebben we nog wat bijbels en stoelen uit de brand kunnen redden.

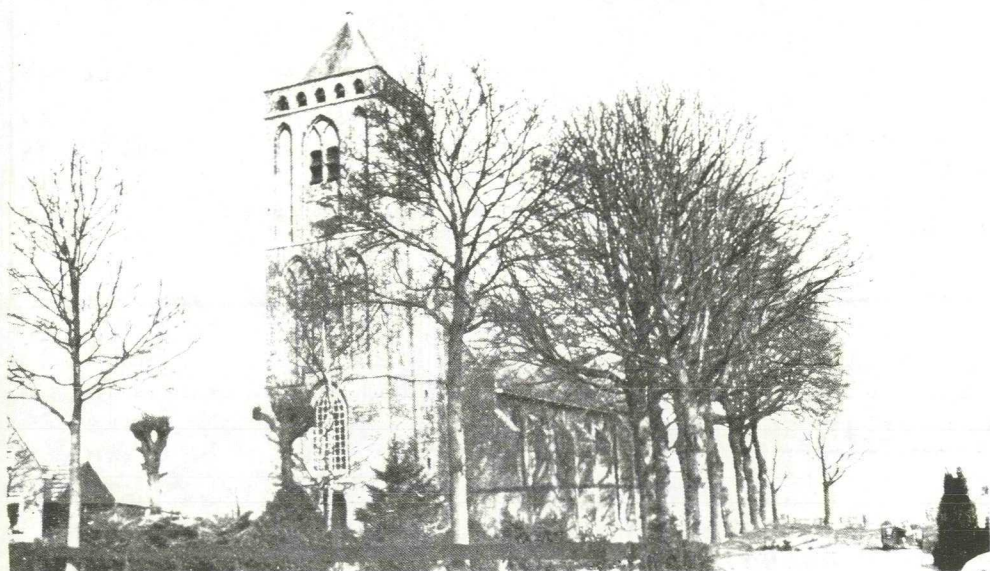
De brandweer heeft nog wel geprobeerd om te blussen met de oude handsput, die zijn water kreeg van uit een put tegenover de kerk. Er was maar zo weinig water dat er op een gegeven moment meer modder dan water uit de spuit kwam. Met twee ploegen moest er om beurten gepompt worden. Veel effect had dat niet want de spuit kon amper bij de nok van het dak van de herberg komen.

G.D. van Bruchem*

*Door Wiebe van IJken genoteerd.

DE BRAND IN DE KERK VAN EEMNES BINNEN (2)

Vanuit mijn werk fietsend zag ik van ver al de vlammen uit de kerk slaan. Direct toen ik daar aankwam kon ik meehelpen aan de pomp. Later hoorde ik dat de brand was ontstaan door brand in een broedmachine die tegen de muur van de Herberg het Rode Kruis was geplaatst. Dit was een oud model broedmachibe die werd verwarmd met een olielamp, waarmee waarschijnlijk wat mis is gegaan. De her-
108- HKE

berg stond zo dicht bij de kerk, dat de vlammen vanuit het dak naar het hout onder de leien van de kerk zijn overgeslagen.

Door Wiebe van IJken genoteerd naar het verslag van

H. Horst.

RECTIFICATIE.

FELICITAS VAN AKEN

Herinnert U zich haar nog?

Zij werd diverse malen genoemd in de Eek-stamboom op blz. 79 in het vorige nummer van HKE.

Haar roepnaam was echter *Fijtje* en niet Eijtje, zoals abusievelijk werd vermeld.

Werkgroepen

tel.

Haven/Scheepvaart	W.Bary, Rietgors 16	82661
Monumenten	L.Lankreijer, Aartseveen	94-89198
Biblio/topografie	M.Achthoven, Fazantenhof	12-89856
Genealogie	H.van Hees, Geutoomserf	23 -89849
Recent verleden	idem.	

DE FAMILIE RUIZENDAAL IN EEMNES.

De familienaam *Ruizendaal* roept associaties op met het slot *Ruysdael* dat in Blaricum heeft gestaan en met de kunstschilder Jacob van *Ruisdaal* die in 1682 te Haarlem werd begraven.

Hoewel er veel schilders in de familie voorkomen, is het verband met de hiervoor genoemde namen, wat de Ruizendalen uit Eemnes betreft, nog niet gevonden.

In de plaatselijke historie hebben wij voor het eerste te maken met *Casper Ruijsendaal*, die in 1677 tekent als Burgemeester van Eemnes-Binnendijk.

I *Casper Ruijsendaal*
geboren + 1640
overleden Eemnes ? (vóór 8-7-1706)
gehuwd met
Jacomina Dierhout
overleden vóór 22-5-1708

Stijl: H. van der Veen
Casper Ruijsendaal
1677-1708

Op de overstromingslijst van 1702 (gem.Arch.Eemnes nr. 57) staat Casper vermeld als eigenaar van het Hoge Huis, van het pand Kerkstraat 1 en van de herberg 'de 4 Heemskinderen' (het oude gemeentehuis). Hij woont inmiddels dus in Buitendijk.

Zijn beroep was biersteker: dit is iemand die de tappers voorziet van van buiten ingevoerd bier. Het zal een bloeiende zaak geweest zijn, gezien alle kroegen die hier destijds waren. Maar niet alles ging van een leien dakje, want in 1704 begint er een proces tussen Casper en ene Hendrik Ockhuijzen, brouwer tot Loenen in de gecroonde A.

Caspers weduwe in 1706 en later zijn kinderen in 1708 en 1710 zetten dit proces voort. (Het waarom en de afloop is niet verder onderzocht)

Waarschijnlijk geeft de grafsteen in de Nicolaaskerk van Buitendijk waarop Ruysdael vermeld staat, de rustplaats aan van Casper en Jacomina.

Zij hadden 3 dochter en 1 zoon:

II *Dirk Ruijsendaal*
geboren Eemnes? ca. 1685
overleden vóór 1762
trouwt 1712
Gerritje Everts Kesselen

Dirk is van beroep glazenmaker en woont in huis ' 't Heiligdom', dat Gerritje in haar huwelijk meebracht. 't Heiligdom is afgebroken ca. 1955/1960. Het was een hoog huis, gelegen ter hoogte van de Waag/Wakkerendijk 16-20, een stukje van de weg af. In 1727 tekent Dirk als borgemeester en in 1740 en 1741 is hij schepen van Eemnes-buitendijk. Het echtpaar had 1 dochter en 3 zoons, *Evert*, *Caspar* en *Jan*.

Dochter *Jacomijntje* trouwt in 1739 met de timmerman Pieter van Hoorn. Een jaar later sterft zij in het kraambed, maar de baby Dirk blijft leven. Evert trouwt in 1746 met Elisabeth Albach. In 1753 wordt in Eemnes een dochter geboren, andere nakomelingen zijn (nog) niet gevonden.

Caspar trouwt in 1750 met Teuntje Reinders uit Amsterdam en in 1759 met de weduwe Catharina Wels uit dezelfde stad. Hij was schipper op Amsterdam en overleed in 1778. Van hem zijn geen kinderen bekend.

De geschiedenis gaat verder met de derde zoon:

III *Jan Ruijzendaal*

geboren Eemnes ca. 1720

overleden vóór 1767

trouwt Eemnes 25-3-1759

Annetje Hannisse Habel

geboren 17-3-1737, overleden vóór 1805.

Jan en Annetje woonden eveneens in huis ' 't Heiligdom' en kregen 4 zoons, *Dirk*, *Evert*, *Casper* en *Gerrit*.

Dirk woont in 1874 in Naarden en trouwt daar met *Margrietje Harder*

Casper huwt in 1785 met *Jannetje Zeil* uit Spakenburg en vestigt zich daar als kleermaker.

Gerrit, geboren in 1764, wordt niet genoemd als erfgenaam van zijn moeder *Annetje Habel* in 1805 en is dus waarschijnlijk al overleden.

Eén zoon zette de naam voort in Eemnes:

IV *Evert Ruijzendaal*

gedoopt Eemnes 21-9-1760

overleden Eemnes 17-12-1820

trouwt

1) Eemnes 2-5-1784

Aaltje Rossenblik uit Muijderberg

2) aant. Eemnes 15-4-1808

Hendrikje Geurtsen Bakker uit Putten.

Evert was schilder en ook hij woonde in ' 't Heiligdom', dat hij kocht van zijn moeder.

Als enige Ruijzendaal in Eemnes overgebleven.

zal dank zij hem de naam hier niet uitsterven.

Hij krijgt 14 kinderen, waarvan 11 zoons! Ook in zijn gezin slaat de kindersterfte toe, zodat niet allen blijven leven.

De oudste zoon *Toon* wordt smid (zie IVa), dan

volgt *Jan*, van beroep klompenmaker/schilder.

Jan trouwt met *Jannetje Grootveld*. Hun dochter

Dirkje wordt de overgrootmoeder van ons lid *Mevrouw Beeke*.

Pieter, de 5e zoon van *Evert* en *Aaltje* trouwt met

Lutje de Boer uit Eemdijk en vestigt zich daar.

De volgende zoon is *Gijsbert* (zie Vb).

Va *Toon Ruizendaal*
geboren Eemnes 15-1-1786
overleden Eemnes 17-7-1828
trouwt ca. 1814
Jannetje Bakker

Zoals gezegd was Toon smid van beroep. Hij woont enige tijd in Huizen, maar komt weer terug naar Eemnes, Eén van hun zoons is

Va 1 *Gerrit Ruizendaal*
geboren Huizen ca. 1816
overleden Eemnes 7-9-1891
trouwt Eemnes 19-10-1849
Jannetje Blom

Gerrit en Jannetje woonden Meentweg 77, waar nu de boerderij van Wiggerts staat. Na hun dood blijven hun kinderen *Toon*, *Jannetje* en *Aaltje* daar wonen. Bij Toon kon men zich laten knippen en scheren,, terwijl zijn zussen de kosten verdienden als kousenbreisters.

Dan gaan we nu verder met tak Vb:

Vb *Gijsbert Ruizendaal*
geboren Eemnes 20-5-1796
overleden Eemnes 22-9-1843
trouwt Eemnes 17-5-1823
Gerritje Grootveld

Dit echtpaar woonde Meentweg 61, nu fam. Rozenberg en kreeg 7 kinderen. Hun oudste zoon was:

Vb 1 *Cornelis Ruizendaal*
geboren Eemnes 13-11-1826
overleden Eemnes 30-6-1911
trouwt Eemnes 20-4-1851
Grietje van Rijn uit Zeist

Cornelis en Grietje wonen ook Meentweg 61 en krijgen 5 zoons en 3 dochters.
De eerste zoon wordt genoemd naar zijn grootvader:

Vb 2a *Gijsbert Ruizendaal*
geboren Eemnes 23-4-1852
overleden Eemnes 28-6-1929
trouwt Eemnes 3-6-1881
Jannetje Snel

STAMBOOM VAN HET G

CASPER RUISENDAA

KERKSTRAAT 1/3 - "DE

DIRK (±

"'T HEILIGDOM" = WA

EVERT (± 1713 - 1780)

CASPAR (
SCHIPPER OF

DIRK (1759 -)
NAARDEN

EVERT (176
"T HEILIG

TOON (1786 - 1828)
KERKSTRAAT 20 - 24

JAN (1788 - 1850)
WAKKERENDIJK 12

GERRIT (1816 - 1891)
MEENTWEG 77

TOON (1850 -)
MEENTWEG 77

GIJSBERT (1852 -
MEENTWEG 93

CORNELIS
(1884 - 1956)
MEENTWEG 93

JAN
(1885 - 1967)
LINDEBOOM
MEENTWEG 127

CORNELIS
(1888 - 1981)
KERKSTR. 24

SLACHT RUIZENDAAL

(± 1640 - ± 1706)

VIER HEEMSKINDEREN" (W'DIJK 30)

85 - ± 1762)

ERENDIJK 16 - 20

716 - 1778)

AMSTERDAM

JAN (± 1720 - ± 1767)

"T HEILIGDOM"

- 1820)

OM "

CASPER (1762 - 1800)

SPAKENBURG

PIETER (1793 - 1872)

EEMDIJK

GIJSBERT (1796 - 1843)

MEENTWEG 61

CORNELIS (1826 - 1911)

MEENTWEG 61

29)

JAN (1873 - 1945)

KERKSTRAAT 2A

NDRIES

93 - 1968)

ARDERWEG

9A / 31

MELIS

(1897 - 1976)

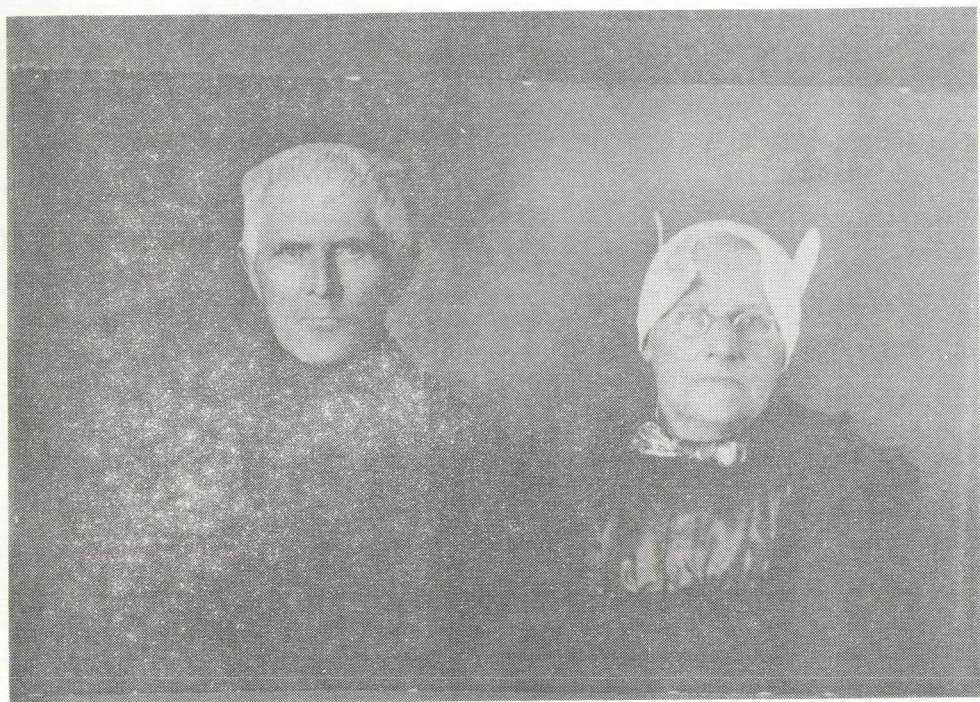
KERKSTR. 10

CORNELIS

(1900 -)

WETHOUDER

Gijsbert en Jannetje (zie foto) woonden aan de Meentweg nr. 93. Zij hadden 8 kinderen.

Portret van Gijsbert Ruizendaal en zijn vrouw Jannetje Snel (Meentweg 93).

- A 'Grote' Cornelis', de oudste zoon, trouwt met G. Rozenberg en woont in het huis van zijn ouders aan de Meentweg 93. Hun zoon Toon en dochter Bep en Hennie wonen daar nog.
- B Jan trouwt met Heintje Post. Zij wonen aanvankelijk in de 'Lindeboom', verhuizen naar Meentweg 127 en trekken later naar Laarderweg 29a, waar nu hun zoon Jan woont.
- C Cornelis (kleine) trouwt A.v.d. Boogert. Zij woonden Kerkstraat 24, waar nu koster J.v.d. Brink woont. Cornelis is 91 jaar geworden en was in zijn jongere jaren klokkeluider van de Nicolaaskerk.

Meentweg 61.

D *Andries A.A. Ruizendaal* trouwt met *Gijsbertje Breunesse*. Zij hadden een slagerij aan de Laarderweg 29a en woonden later Laarderweg 31. Hun zoons *Reinier* en *Bert* wonen met hun gezin op respectievelijk Laarderweg 29 en 31.

E *Melis* trouwde *Geertruida Post*, een zus van *Heintje* (B). Het echtpaar woonde Kerkstraat 10. Zij werden de ouders van *Cor*, *Ian* en *Gijs*, die nog altijd in Eemnes wonen.

De jongste zoon van *Cornelis* en *Grietje* (Vb 1) is:

Vb 2b *Ian Ruizendaal*
 geboren Eemnes 19-4-1873
 overleden Eemnes 10-5-1945
 trouwt
Johanna Dop

Zij kregen één zoon: *Cornelis*, geboren 6-6-1900 en gehuwd met *Hendrikje van den Berg*.

Velen zullen *Cornelis* nog kennen als raadslid en wethouders van Eemnes. Zij zoon *Ian*, getrouwd met *Cobi Kroeskamp*, woont nu in Putten. De jongste zoon van dit echtpaar heet *Casper*.

Na de vele namen eindigt dit verhaal dus waar het

Ry 29

DRICKS

—

R RUYSDAEL

A DIERBOUT

2

VRQN

Opschrift grafsteen van Casper Ruizendaal (geb. ± 1640) Nicolaaskerk.

ook mee begon: Casper Ruizendaal.

Het huis 't Heiligdom', dat drie generaties lang in het bezit van de familie is geweest, wordt in 1821 door de erfgenamen van Evert Ruijzendaal (IV) verkocht aan schipper H. Meijer.

Met dank aan Mevrouw Beeke uit Veenendaal en Jan Ruizendaal uit Putten, die vele gegevens voor dit artikel verstrekten en families Ruizendaal uit Eemnes, die voor aanvullingen zorgden.

Werkgroep Genealogie
Bertie van Wijk-Blom.

EEMNESSER MUTSEN (3)

Naar aanleiding van mijn stukje 'Eemnesser mutsen, deel 2' in het HKE boekje nr. 1 van dit jaar, werd ik gewezen op een aantal fouten, die daar in stonden. Ik heb dus mijn huiswerk overgemaakt en kan u nu het volgende vertellen.

Door protestantse vrouwen werden zelden mutsen gedragen, hooguit de trek of 'tuut'-muts (fig. 1),

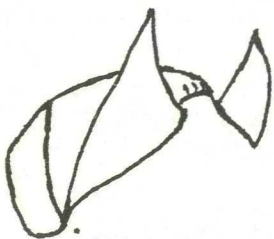

fig. 1

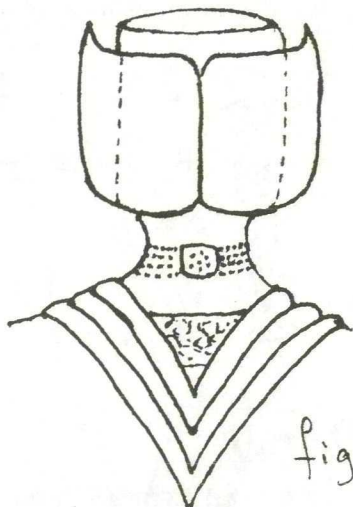

fig. 2

zonder verdere opsmuk.

Bij de rooms-katholieke vrouwen kwam de vierkante muts wel veel voor. Deze had echter nooit een staart. Hij bestond uit een soort lange capuchon, die van achter in het midden gedeeld was. De 2 'flappen' werden in het midden aan elkaar gespeld en dan omgeslagen, zodat de achterkant er uit ziet als in fig. 2

Aan de voorkant werd een draad doorgeregen om de muts mooi om het hoofd te laten aansluiten. Deze draad kon op maat worden aangetrokken en aan het oorijzer worden vastgezet. De aldus ontstane rim-peltjes hoorden met een speciaal plankje te worden ingestreken. Er hoorde een 4-dubbele bloedkoralen ketting bij, die met het slot aan de achterkant werd gedragen en een kunstig geplooid halsdoek, waarboven een witte kraplap (of krablap) met een opgezet stukje kant uitkwam (fig. 2). Verder werd er nog een kruis bij gedragen aan een 3-dubbele ketting met een zogenaamde boot (zie fig. 3). Deze boot werd ook wel als broche gedragen. Deze dracht was afkomstig uit Hoogland en Soest en kwam ook veel in Laren voor.

In Eemnes droegen vroeger ook veel vrouwen de zogenaamde kap, ook veel voorkomend in Blaricum. (fig. 4). Deze bestond uit een glad kapje met aan de achterkant een ingezet stukje blauwe tule(a), onderaan een zwart strikje (dat overigens geen

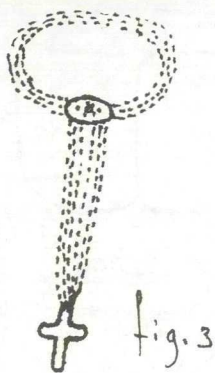

fig. 3

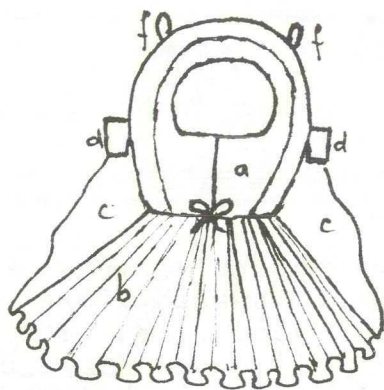
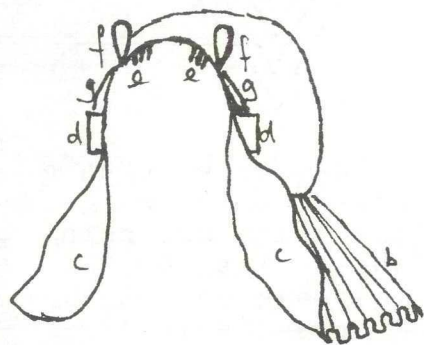
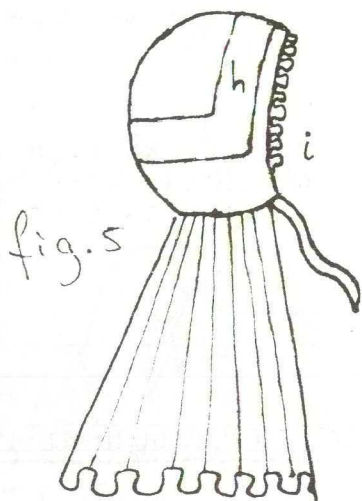

fig 4

funktie had). Hieraan zat de 'staart' vast (b). Dit was een lange geplooidde strook, waarvan de schuine uiteinden aan de voorkant ter hoogte van de ogen werden vastgezet, waardoor 2 'vleugels' (c) ontstonden. Door de aldus ontstane opening staken dan de boeken (d), de rechthoekige plaatjes, die aan het oorijzer vast zaten. Hierbij werden de bloedkoralen ketting met het slot aan de voorkant gedragen en een lange dunne, tweemaal omgeslagen, gouden ketting met een kruis. Denkt U niet, dat hiermee alles over het dragen van de kap is gezegd; voordat hij goed en wel op het hoofd stond, kwam er wel het een en ander bij kijken: het haar moest met een scheiding in het midden gedragen worden en werd -al of niet in een knotje- onder een zwart ondermutsje gestopt, van hetzelfde model als onder de vierkante muts werd gedragen.

Hier overheen kwam een bandje met twee zogenaamde horenthes (e), opgerolde strengetjes paardehaar, die als versiering onder de bovenkant van de kap uitstaken. Dan kwam het gouden of zilveren oorijzer en

*V.l.n.r. Gelderse muts, kap
en vierkante muts.*

dan de kanten kap zelf. Bovenin werden 2 spelden gestoken (f) en aan de zijkant 2 gouden siernaalden (g) die onder de kap aan een elastiek vastzaten. Deze naalden hingen over de boeken heen.

Alle Eemnesser mutsen waren in principe van kant, vaak met een rozenmotief erin verwerkt. Ze moesten helemaal uit elkaar gehaald worden als ze gewassen moesten worden, vanwege de blauwe tule en de geplooid staart, en naderhand weer in elkaar genaaid. Het moeilijkst was echter ~~het~~ stijven en strijken, dat met behulp van een speciale plank werd gedaan. Om de plooiën beter in model te houden, werden er twee draden doorheen geregen.

Als men in de rouw was, droeg men een muts van effer witte tule, in hetzelfde model als men gewend was. Dan was er nog een 4e model muts in gebruik, zoals

mij nu is gebleken. Dit model was afkomstig uit de Gelderse Vallei en bestond uit een glad kapje met een lange geplooid staart (fig. 5). Op het kapje zit een versiering van lichtblauw gebloemd band(h). Aan de voorkant zit een korte geplooid ruche(i); de muts wordt met een band onder de kin geknoopt en er worden geen speciale versierselen bij gedragen.

Tot zover reikt mijn kennis van de Eemnesser mutsen momenteel; voor aanvullingen, verbeteringen of nieuwe gegevens houd ik mij van harte aanbevolen!

Livia Lanckreijer.

HUIZE STREEFOORD TE EEMNES

Eén van de zijstraten van de Laarderweg heet de Streefoordlaan. Ik kan me zo voorstellen, dat U zich wel eens hebt afgevraagd waar de naam 'Streefoord' eigenlijk vandaan komt.

Omdat deze nieuwsgierigheid mij ook bezighield ben ik eens op zoek gegaan naar de herkomst van die naam. Ik ben erachter gekomen dat het de benaming voor een soort herenhuis is geweest. In dit artikel-tje zal ik in het kort de oudste historie van dit pand uitwerken.

Toen ik enige tijd geleden een gesprek had met mevr. Mietje v.d. Tweel-Eek, vertelde ze mij, dat haar vader, die Lumen Eek heette, altijd had beweerd, dat hij op 'Streefoord' was geboren. Dat leek haar echter zeer onwaarschijnlijk, omdat haar vader Rooms-Katholiek was, terwijl 'Streefoord' op de grond van de Hervormde Kerk was gelegen. Ik vond dit een interessant gegeven en ben er verder op door gegaan. Huize 'streefoord' lag inderdaad op grond van de Hervormde Kerk van Eemnes-Buiten, aan de zuidzijde van de Laarderweg, zo ongeveer tussen de huidige Molenweg en de Streefoordlaan. Het tegenwoordige pand Molenweg 2 (fam. Roodhart) staat op de plaats van het vroegere herenhuis 'Streefoord'.

Molenweg 2

Vanaf 20 oktober 1840 had de heer Leonard-Jacobus de Vijver, toenmaals een 25-jarige rentenier uit Amsterdam, de grond voor een tijd van 99 jaar in erfpacht verkregen van de Hervormde Gemeente van Eemnes-Buiten.

In het jaar 1840 liet hij op die grond het buitenhuis 'Streefoord' bouwen. Volgens de bevolkingslijst van Eemnes woont hij er in 1842 samen met zijn even oude vrouw Johanna-Jacoba Molenaar, hun 4 kinderen en 3 dienstmeiden.

Deze situatie veranderde echter weer snel. Volgens het lidmatenboek van de Hervormde Gemeente van Eemnes-Buiten vertrok Leonard-Jacobus de Vijver op 18 januari 1843 naar West-Indië. Zijn vrouw Johanna-Jacoba Molenaar vertrok op 4 juni 1843 van Eemnes naar Leiden. Deze verhuizingen zullen wel verband gehad hebben met de verkoop van 'Streefoord' in 1842.

Voor notaris Herman Meijer wordt op 29 juli 1842 te Amsterdam de volgende verkoop gesloten:
Leonardus-Jacobus de Vijver, buiten beroep, wonende te Eemnes verkoopt aan Dirk Molenaar, predikant te

's-Gravenhage:

'Heerenwoonhuis of buitenverblijf genaamd 'Streefoord' met boerderij annex woning'.

De grond is voor 99 jaar gehuurd en beslaat 1 bunder, 22 roeden en 10 ellen. Molenaar koopt de panden voor f. 4.500,--. Hij houdt dit niet lang in zijn bezit. Op 7 oktober 1843 wordt 'Streefoord' plus bijbehoren in openbare verkoop verkocht, echter zonder de boerderij die bij de koop van 1842 was inbegrepen.

Notaris J.A. van Steijn uit Zeist geeft in de verkoopakte de volgende duidelijke omschrijving van het goed:

'Een kapitaal en zeer riant gelegen herenhuizinge, genaamd 'Streefoord', in den jare 1840 geheel nieuw uit den grond opgebouwd op erfpachtgrond van de Hervormde Kerk der gemeente Eemnes-Buitendijks, voorzien van eene spatieuze gang en vier royale benedenkamers, waaronder eene suite, en twee ruime bovenkamers, provisiekamer, keuken, kelder en ruime droogzolder mitsgaders dienstbodenkamer en alle verdere gemakken, welke tot een goede woning voor zomer- en winterverblijf worden vereischt.

voorts

een zeer grote tuin, gedeeltelijk met Engelsch plantsoen en ander opgaand hout en gedeeltelijk voor moezerij aangelegd en beplant met onderscheidene jonge vruchtbomen, gelegen aan de stersatweg Amersfoort-Amsterdam.'

Dirk Molenaar, predikant en grondeigenaar te 's-Gravenhage draagt de eigendom over aan Jan van Aken, schipper te Eemnes, woonachtig in de Kerkstaat. Jan van Aken was Rooms Katholiek en had meerdere bezittingen in Eemnes o.a. het oude gemeentehuis 'Bellevue'. Hij kocht 'Streefoord' voor f. 1.400,--. Op 28 mei 1845 verkoopt Molenaar ook nog de borenhofstede van 'Streefoord' aan Jan van Aken. Een hier ligt dan de aansluiting met de opmerking van mevr. v.d. Tweel-Eek, over haar vader Lumen Eek.

Een dochter van Jan van Aken was Fijtje van Aken. Zij trouwde met Lumen Eek. Hun zoon Willem Eek mocht na zijn huwelijk in 1853 op het huis 'Streefoord' van zijn grootvader Jan van Aken gaan wonen. Dit gegeven is terug te vinden als na de dood van Jan van Aken, zijn familie de bezittingen in 1855 in een openbare veiling verkoopt. Bij notaris Hermanus

Pen uit Baarn werd de akte opgemaakt waarin o.a. wordt genoemd:

'huizinge 'Streefloord', ingerigt tot boerderij met het regt van erfpagt, zoo op de grond waarop de huizinge is gebouwd als op de overige daarbij behorende grond'

Het totaal beslaat:

1 bunder, 22 roeden en 10 ellen met de volgende onder-verdeling:

bos: 33 roeden

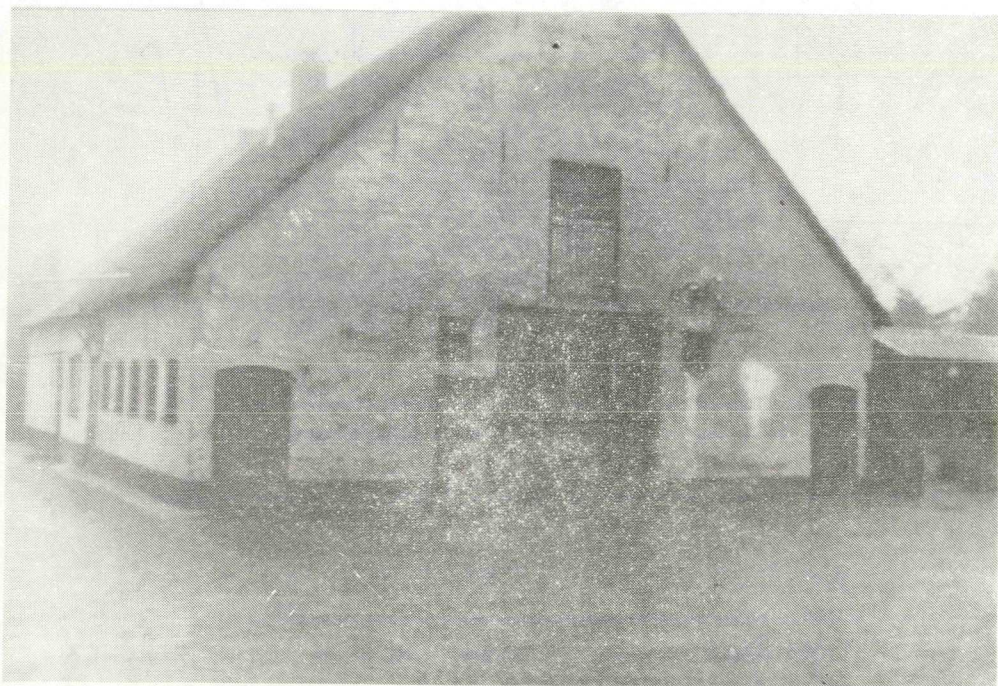
huizinge: 1 roede, 68 ellen

tuin: 75 roeden, 62 ellen

boerderij: 11 roeden, 80 ellen.

Als bepaling staat er dan bij dat de behuizing pas aanvaard kan worden op 1 mei 1859 omdat het pand tot dan toe bij mondelinge overeenkomst verhuurd is aan Willem Eek voor 100 gulden per jaar.

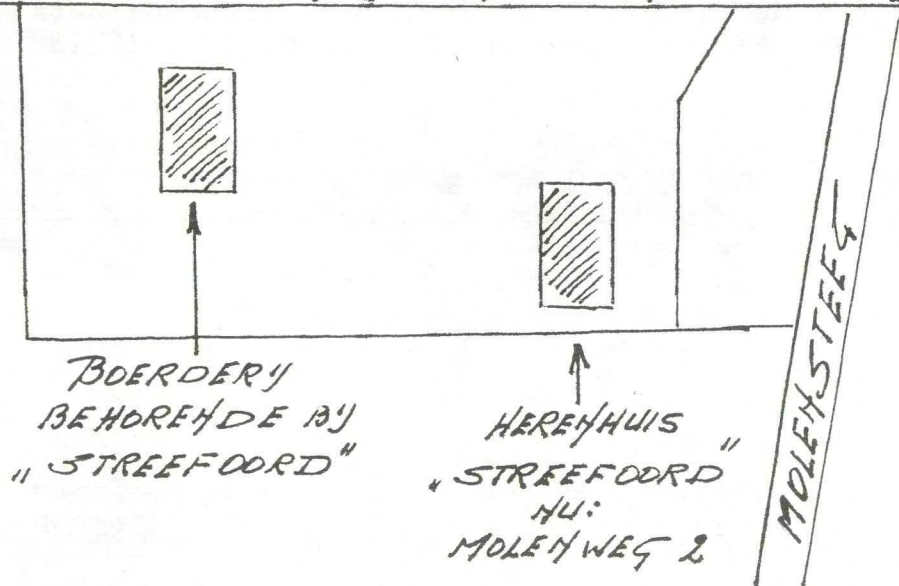
Koper wordt dan (voor f. 810,--) de Hervormde Kerk van Eemnes-Buiten. De overdracht was op 17 juli 1855.

Molenweg 2. (zij-aanzicht Laarderweg).

Het is mij niet bekend wat er verder precies is gebeurd met 'Streefoord'. Volgens de akte van 1855 is het pand op dat moment al in gebruik als boerderij. Ik vraag me dan ook af of de tegenwoordige boerderij Molenweg 2 (bewoond door de familie Roodhart) een overblijfsel is van het voormalige herenhuis. Het staat in ieder geval op dezelfde plaats. Dit heb ik kunnen waarnemen op de kadasterkaart van 1842. Op die kaart is trouwens ook te zien dat de boerderij, die bij het herenhuis 'Streefoord' hoorde, iets ten westen van het herenhuis lag en daarmee vergeleken, iets dichterbij de Laarderweg. De volgende schets, die gemaakt is aan de hand van vergelijking met de kadasterkaart van 1842, geeft de toenmalige situatie weer:

LAARDERWEG [TOEN: MINNESTEEG]

SCHETS N.A.V. KADASTERKAART 1842.

Als U deze schets goed bekijkt, dan zult U bemerken, dat de boerderij van 'Streefoord' gelegen was op de plaats waar nu een serie nieuw gebouwde huizen langs de Laarderweg staat.

Huizen Laanderweg.

Het is me niet bekend wanneer deze boerderij is afgebroken.

Wat betreft het huis 'Streefoord' kan ik nog opmerken, dat het in 1886 bewoond werd door Gijsbert Roodhart. Sindsdien is het geslacht Roodhart er blijven wonen. Wat er tussen 1855 en 1886 gebeurd is met het huis en in hoeverre het in de loop der tijden is veranderd, blijft voor mij nog in raadselen gehuld. Ik houd me aanbevolen voor iedereen, die me aan nadere gegevens kan helpen.

Samenvattend overzicht van de vroegste bezitters van 'Streefoord'

1840		Bouw Streefoord.
20-10-1840 t/m	29-07-1852	Leonard-Jacobus de Vijver
29-07-1842 t/m	07-10-1843	Dirk Molenaar
07-10-1843 t/m	17-07-1855	Jan van Aken
17-07-1855 t/m		Herv.Kerk Eemnes-Buiten

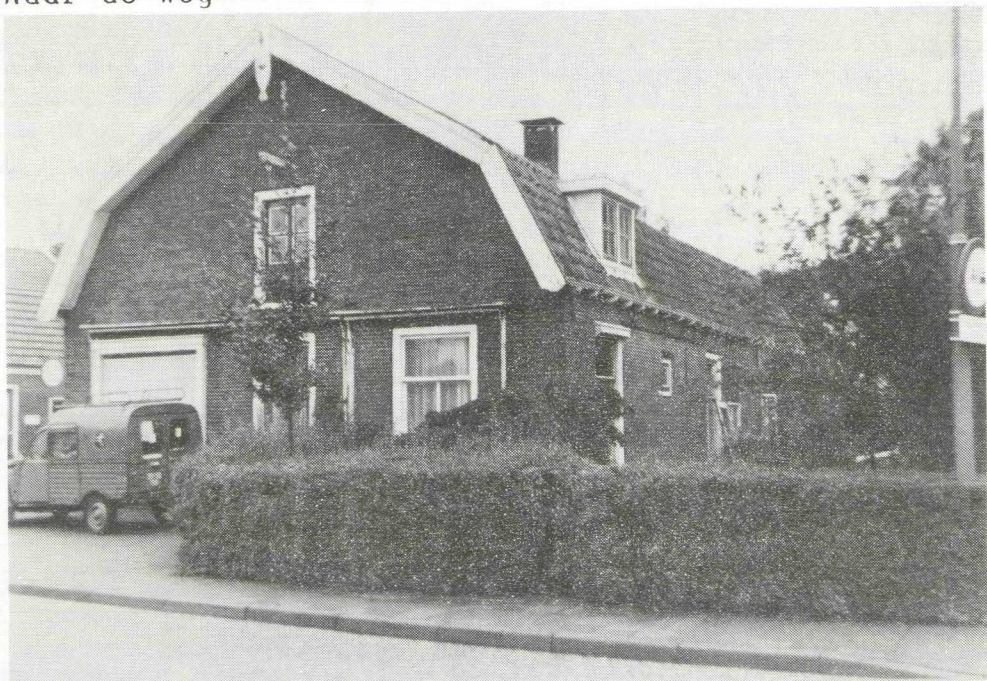
Henk van Hees,
Geutoomserf 23, Eemnes, tel.89849.

BAKKERIJ HEEK

Geen beschrijving van een boenderij deze keer, maar een pand, dat van oudsher als bakkerij in gebruik is geweest.

Hoewel de laatste bakker Heek al 5 jaar geleden met bakken is gestopt, is bovenstaande titel toch wel gerechtvaardigd door de lange Heek-traditie en de nog veel langere bakkerstraditie op deze plek. Al in de oudst bekende vermelding van een huis op deze plaats (op de 'overstromingslijst' van 1702) is sprake van een bakker als bewoner, nl. Evert Cornelisse. Het huis is bij de overstroming 'weinig beschadigd'. Alleen van 1704-1708 staat niet met zekerheid vast of er een bakker gewoond heeft.

In deze periode is Cornelis Dirkse Schelster eigenaar; hij bezit diverse huizen en landerijen in Eemnes en hij is de herbergier van 'De lindenboom'. Deze herberg stond op het terrein, waar nu het huis van de burgemeester staat (Wakkerendijk 7), maar meer naar de weg

Voormalige bakkerij-wakkerendijk 3

Het huis van dr. Beijerinck (Wakkerendijk 5) is pas in + 1880 gebouwd; Schelster was dus de direkte buurman van de bakkerij. Hij zou er zelf gewoond kunnen hebben, maar het is ook zeker mogelijk, dat hij het verhuurde

Van 1708-1713 is Hendrik Pieterse eigenaar en bewoner, van 1713-1728 Evert Gerber den Haan en van 1728-1765 Evert Rijken, allen bakkers. Als bij publieke veiling van 18 augustus 1765 de erfgenamen van Evert Rijken het geheel verkopen, doet de eerste bakker Heek zijn intrede. Zijn dochter Marretje krijgt de bakkerij in 1796. Zij is getrouwd met de timmerman Pieter van Es en woont Kerkstraat 5. Zij bakken kennelijk niet zelf, want tot + 1830 staat Krijn Perk er genoteerd als bakker. Deze hield naast zijn werk tijd over om te dichten en gemeenteraadslid te zijn. Hij was de oom van de bekende Hilverumse Notaris (met historische belangstelling) Albertus Perk

Als bakker wordt Krijn + 1830 opgevolgd door Hendrik Verweerd, die het huis in 1854 koopt van de erfgenamen van Pieter van Es, ook weer bij publieke veiling. Het huis wordt dan omschreven als 'een huiszinge, zijnde den broodbakkerij.'

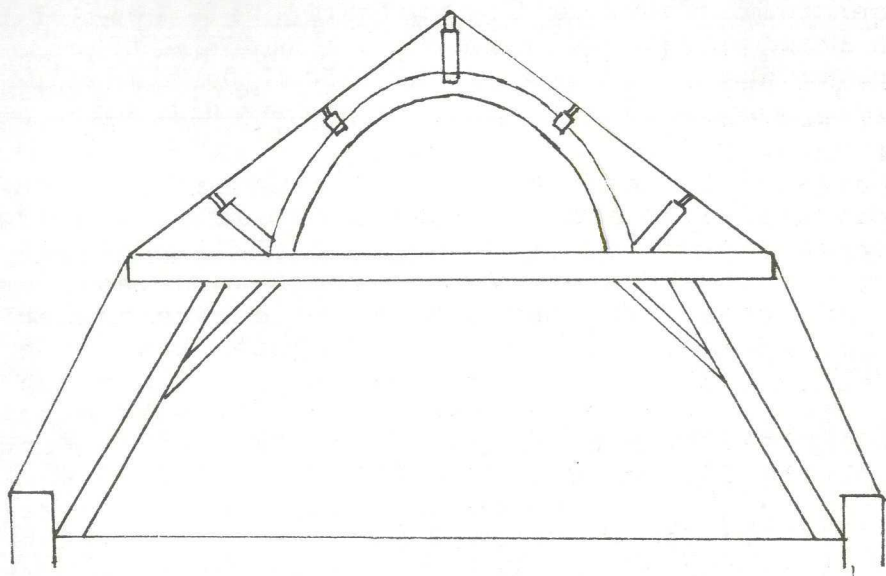
+ 1860 verschijnt er weer een Heek, nl Arie Heek, een kleinzoon van bovengenoemde Evert Heek. Arie's zoon Jan en kleinzoon Arie volgen hem op en zetten de bakkerstraditie voort tot + 1978. Dan wordt de bakkerij gesloten.

Het huis, zoals het er nu staat, is gebouwd in 1878; hoe het er voor die tijd uitzag is ons niet bekend. Wel is bij de nog aan de gang zijnde verbouwing gebleken, dat er al veel eerder een huis gestaan heeft. Dat is b.v. te zien aan de maat van de steentjes uit een aantal muren. Onder de vloer zijn ook gemetselde boogjes te zien, die nu geen functie hebben, maar vroeger mogelijk wel (misschien omdat een boogconstructie meer steunende werking heeft dan een gladde muur?).

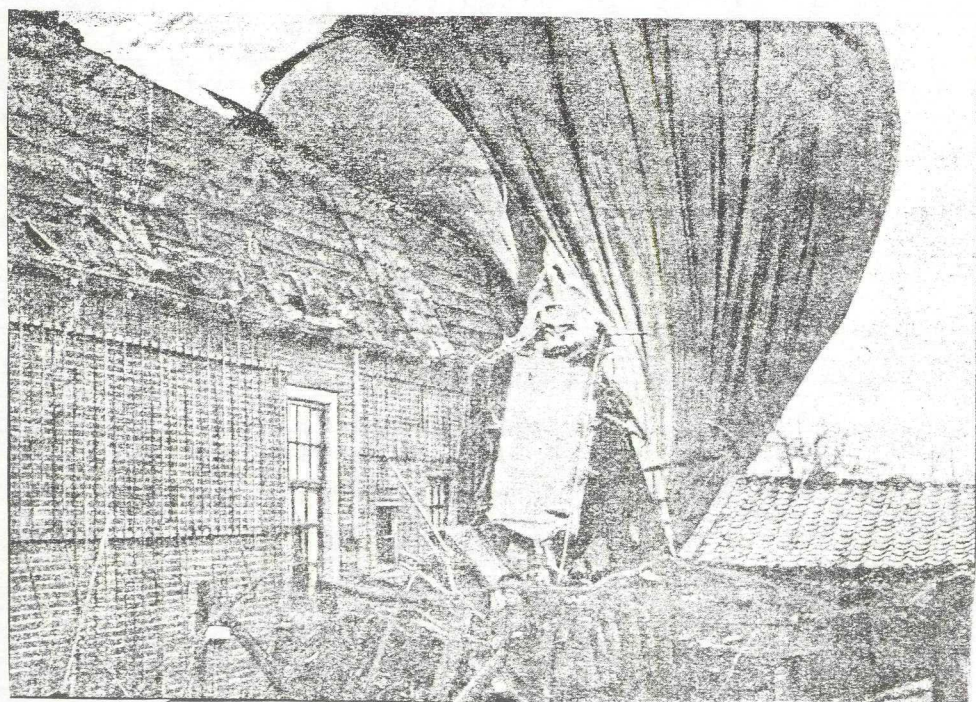
Heel merkwaardig is de dakconstructie (zie ill.); ronde gebinten ben ik nog nooit eerder tegengekomen.

Aan de binnenmuur tussen voor-en achterhuis is nog goed te zien, dat dit ooit een buitenmuur is geweest.

Hoe oud de balken van de fundering zijn is moeilijk

Illustratie

te zeggen, omdat voor 1932 regelmatig het zeewater tot aan de Wakkerendijk kwam en ook onder dit huis zijn sporen duidelijk heeft nagelaten. Op bijgaande foto uit 1917 ziet U hoe de zeppelin op dit huis geland was, waarover U in HKE-nr. 2 van dit jaar uitgebreid hebt kunnen lezen.

Livia Lankreijer.

NIEUWE LEDEN SINDS MAART 1983.

H.A. Hoogland	Archimedesl. 24 Oosterhout
J.A. Post	Meentweg 119b
G.v.d. Tweel	Meentweg 69
M. Makker	Everserf 1
J. Calis	Veldweg 7, Laren NH
J. Majoor	Melkweg 23, Laren NH
J.G.C. Hilhorst	Meentweg 83
R.Wouters	Burg.Honnerlage Gretal. 117 Schiedam
M. Scherpenzeel	Meentweg 41b
W.P. Gieskens	Wakkerendijk 228
A.J. Rozenberg	Meentweg 45
C.B.H. Hilhorst	Naagtzaamstr. 2, Haarlem
C.J. v.d. Wardt	Mariënpoolstr. 29 Leiden
José v.d. Wardt	Graafseweg 241c, Den Bosch
Harry v.d. Wardt	Belgische Wijk 19, Jubbega
C.v.d.Wardt-Makker	Laarderweg 86c
C. Dukel-Scherpenzeel	St.P.Canisiusl. 61 Eindhoven
A.G. van 't Klooster	Laarderweg 72
M. v.d.Tweel-Eek	de Waag 14
P.W. Hilhorst	P.Aemiliusstr. 13 Ens
J. Ruizendaal	Kerkstraat 107, Putten
M. Bakker	Meentweg 65
P.D. Broers	Meentweg 65a
T. Roodhart	Meentweg 115
R.A. v. Leeuwen	Maalderij 21
G. v. Hamersveld	Aartseveen 40
Niek Post	Patrijzenhof 123
A. Roodhart	Meentweg 113
P.A. v.d. Hengel	Middelwijkstr. 14 Soest
G. Veenman	Nieuweweg 8
G.A. Heek	Laarderweg 27
Joseé Brusselers	Zaadkorrel 12
Th.J. v.d. Wardt	Reijerserf 18
J. Majoor-Makker	Slingen ? Oldeholtwolde
Henriette Liscaljet	Pijlenkamp 38
Jeroen Timmers	Irisstraat 46 Baarn
D.E.C. Scherpenzeel	p/a Everserf 20

Van de redactie

Bij deze laatste uitgave van dit jaar willen wij allen die copie voor ons boekje geleverd hebben hartelijk danken. Ook voor het vele typewerk onze dank.

Zonder deze activiteiten is de redactie hulpeloos.

Wij wensen u allen prettige kerstdagen en een voorspoedig 1984

Graag verwachten wij de copie voor het eerste boekje in het nieuwe jaar voor 15 februari

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

THE UNIVERSITY OF CHICAGO PRESS

THE UNIVERSITY OF CHICAGO PRESS

THE UNIVERSITY OF CHICAGO PRESS

THE UNIVERSITY OF CHICAGO PRESS

THE UNIVERSITY OF CHICAGO PRESS

THE UNIVERSITY OF CHICAGO PRESS

THE UNIVERSITY OF CHICAGO PRESS

THE UNIVERSITY OF CHICAGO PRESS

THE UNIVERSITY OF CHICAGO PRESS

THE UNIVERSITY OF CHICAGO PRESS

THE UNIVERSITY OF CHICAGO PRESS

THE UNIVERSITY OF CHICAGO PRESS

THE UNIVERSITY OF CHICAGO PRESS

THE UNIVERSITY OF CHICAGO PRESS

THE UNIVERSITY OF CHICAGO PRESS

(Dit is bestemd voor niet-leden van de Historische Kring Eemnes)

wat voorbij is komt

niet weerom': heet het gezegde. Toch zijn er veel mogelijkheden om bepaalde gebeurtenissen, zaken, dingen enz. 'aan de vergetelheid te ontrukken'.

Onze voorouders hebben zich daar ook reeds mee beziggehouden:

archieven vol met gegevens over woonplaatsen, familienamen, gebruiken, ambachten, landkaarten, prenten en nog vele andere interessante onderwerpen. Het is zinvol door bestudering van al deze gegevens uw inzicht te verrijken omtrent de historie van ons verleden.

Bent u ook geïnteresseerd, onze Historische Kring Eemnes zal u graag daarbij helpen en het is aan u onderstaande kaart in te vullen; in te leveren bij het sekretariaat van HKE: *Raadhuislaan 39 Eemnes, tel. 146 89* of: *Fazantenhof 12, Eemnes, tel. 898 56.*

(Informeer ook eens bij uw vrienden en kennissen naar hun belangstelling voor HKE)

Datum :

Naam :

Adres :

Postcode / :

Plaats / Telefoon :

- ☐ heeft belangstelling voor de activiteiten der Historische Kring Eemnes (HKE).
Wil hierover gaarne nadere informatie ontvangen.

- ☐ geeft zich op als lid van de Historische Kring Eemnes (HKE) à f 15,- per jaar.

- ☐ speciale belangstelling voor de werkgroep:
☐ Monumenten	☐ Biblio/Topografie	☐ Recent verleden
☐ Genealogie	☐ Haven/Scheepv.	☐ .

Handtekening:

☐ : Voorkeur aangegeven.

